
HEGYVIDÉKI IGEHIRDETÉSEK

PRÓFÉTÁK 4 HÓSEÁS 11

2018. FEBRUÁR 04.

IGEHIRDETŐ: SZABÓ ISTVÁN

Lekció: 91. zsoltár 1-10. vers

Imádkozzunk: Köszönjük, Mennyei Atyánk, hogy sohasem szűnsz meg bennünket hívni, sőt, hozzánk közeledni, és hogy Lelked által arra készítsz minket, hogy Téged válasszunk sátorunkul, hajlékunkul, mert pajzs és páncél a Te hűséged. Köszönjük, hogy most is Igéd és Lelked által közelítesz hozzánk, és meg akarod erősíteni ezt a mi boldog döntésünket, és növelni akarod hitünket, hogy buzgó reménységgel, élő szeretettel közeledjünk mi is Hozzád: ahogyan Te felajánlod számunkra a biztos menedéket, úgy meneküljünk bizodalommal Hozzád megsegítő kegyelmedhez. Ennek okáért engedd, hogy most letegyünk minden meghátráltató gondolatot, kétségeskedést, és tisztítsd meg szívünket minden szorongástól, bűntől, vétektől, hogy mint boldog gyermekeid fogadjuk üzenetedet, hogy éljünk általa. Krisztusért, a mi Urunkért kérünk, hallgasd meg könyörgésünket. Ámen

Textus:

„Még gyermek volt Izráel, mikor megszerettem, Egyiptomból hívtam ki fiamat. Minél jobban hívtam őket, annál jobban távolodtak tőlem: a Baaloknak áldoztak, és a bálványoknak tömjéneztek. Pedig én tanítottam járni Efraimot, kézen fogtam őket, de ők nem ismerték fel, hogy én viselem gondjukat. Emberi kötelekkel vontam őket, a szeretet kötelékével. Úgy bántam velük, mint amikor valaki arcához emeli gyermekét: jóságosan enni adtam nekik. Vissza fog térni Egyiptomba, vagy Asszíría lesz a királya, mert nem akarnak megtérni. Fegyver pusztít városaiban, véget vet a fecsegésnek, és megemészti őket terveik miatt. Népem megrögzötten elfordul tőlem. Hívják őt a Felségeshez, de senki sem mozdul. Hogyan adnálak oda, Efraim, hogyan szolgáltathatnák ki, Izráel? Hogyan adnálak oda, mint Admát, hogyan bánnék veled úgy, mint Cebójimmal? Megindult a szívem, egészen elfogott a szájalom. Nem izzó haragom szerint bánok vele, nem döntöm újból romlásba Efraimot, mert Isten vagyok én, nem ember. Szent

vagyok köztetek, hogyan is törnék a vesztetekre? Az Urat fogják követni, mert oroszlánként ordít majd, és ha ordít, remegve jönnek fiai nyugat felől. Remegve jönnek Egyiptomból, mint a madár, és az asz-szírok földjéről, mint a galamb. Letelepítem majd őket házaikba – így szól az Úr.” (Hóseás 11)

„Mi pedig Krisztust prédikáljuk, mint megfeszítettet, a zsidóknak ugyan botránkozást, a görögöknek pedig bolondságot.” (1Kor 1,23)

„Minekutána az Isten sok rendben és sokféleképen szólott hajdan az atyáknak a próféták által, ez utolsó időkben szólott nekünk Fia által.” (Zsid 1,1)

Szeretett gyülekezet, kedves testvérek! Talán kockáztatok és nem növelem senki figyelmét, ha azt mondom, hogy a Hóseás próféta könyvéből olvasott szakasz voltaképpen egy botránkönyvből való. Nem kapja fel a fejét erre senki. Csömörünk van a botránnyokból. Igen, mostanság így szokták a könyveket is kellelni a piacon: botránkönyv! - na talán, majd kapkodnak utána, vajon mi az a botránny, mi az a leleplezés, mi az az ügy, mi az a csúnya dolog, amiről az a könyv szól?! De Hóseás próféta könyve valóban botránnykönyvként kezdődik! Igen, ahhoz, hogy a 11. részből felolvasott gyönyörű ígéket és annak a legmélyéről kizengő isteni üzenetet – Isten vagyok én és nem ember! – a megváltás isteni indítékát igazán megértsük, ahhoz most Isten e prófétája által egy egészen különös kaput nyit nekünk. Nehéz rajta belépni, de ha belépünk, világosabban, mélyebben fogjuk érteni az isteni üzenetet.

A könyv részben magáról a prófétáról szól. Sok prófétai könyvében magáról a prófétáról szinte nem tudunk meg semmit, csak a nevét és honnan származott, és aztán zuhognak is az isteni üzenetek, a súlyos szavak. Hóseásról azonban többet is megtudunk, származását, szolgálata idejét - és még mást is. Még annyit toldok hozzá, hogy a zsidó hagyomány szerint Észak-Izraelben, Száfetben, van eltemetve; a régi Izraelben ez volt a legmagasabban helyen épített város, a Jezréel völgyéből mindenhonnan lehetett látni; a keresztyén hagyomány szerint pedig Jézus erről a városról mondta, hogy nem rejtethetik el a hegyen épített város. Hóseásnak leginkább az volt a prófétai sorsa, hogy megszűbb lászson kortársainál, perspektívákat mutasson meg, és ez valóban ki is tűnik a próféta könyvében, de nem magától értetődő egyszerűséggel. A könyv megnevezi azt a kort, amikor Isten elhívását kapta a próféta, és ha hozzáolvassuk itt a királyok neveihez Királyok könyvének feljegyzéseit, azt látjuk, hogy ez egy hullámozó korszak volt. Korábban és később a királyok akár 35-40 évig is uralkodtak, egy emberöltőt is kitöltöttek. Itt azonban dinasztiák váltakoztak gyors ütemben. Nem

is hullámzó, inkább zűrzavaros korszak ez. Közben kezdett újra felemelkedni az Asszír birodalom, éppen Hóseás korában, újra próbálhatta erejét vagy a szárnyát a szárnyas oroszlán. A másik birodalom, Egyiptom pedig fokozatosan gyengült. Így aztán északon Izrael, délen pedig Júdea folyton a két nagy birodalom ütközésében próbáltak lavírozgatni, és valahogy a palánkon fönnmaradni. Ugyanakkor a próféta idejében még többé-kevésbé, úgymond, világbéke volt, és a kis ország, a zűrzavarok és a politikai nehézségek ellenére, legalábbis, gazdasági virágzást élt meg.

Korábban már utaltam rá, hogy a régészeti leletek tanúsága szerint, Izrael, az északi ország nagy kereskedelmi központokat épített, fejlesztették a hadsereget, próbálták vissza szerezni a testvérviszály miatt elveszített területeket, nőtt a tekintély, a befolyás, a gazdagság. Hóseás próféta kortársa, Ámos – róla is lesz szó – amikor feddözik a népével, többek között azt mondja: jaj nektek, akik elefántcsontból rakott palotákban laktok...(Ámos 3,15) Nos, az elefántcsonthoz kellett némi gazdagság, az bizony nem olasz csempe volt fél áron vásárolva, az elefántcsont státusz-szimbólum volt. Gazdag volt a nép, virágzott minden. S bár nem voltak jók az előjelek a világpolitikában, ők csak virultak.

Hóseást pedig, ahogy egy megjegyzéséből kiderül, bolond prófétának tartották (9,7). Pontosabban: eszelősnek. Ugyan, ilyen szép és békés időben, amikor megy fölfelé a tőzsdei index, amikor igen jól ki lehet helyezni a pénzeket vállalkozásokba, akkor nagy politikai csend van, és nincsenek összeütközések, nagy háborúk, nem készülnek bevezetni a hadigazdaságot, amikor virágzik minden, ugyan, miért kell ennek a prófétának mindenféle rettenetes dolgokkal, ítélettel fenyegetőznie, Isten népét hűtlenséggel vádolnia, elpártolást emlegetnie, a régi szövetség megszegését felrónia? Hát bolond ez?! Hát bolond, eszelős - ezt mondták róla. Amikor Dávid Saul elől menekült, kifutott az országból és Ákhishoz, Gáth királyához jutott, a király felismerte Dávidot és azt gondolta, átadja Saulnak, ekkor Dávid eszelősnek tetette magát, így elengedték. Hóseás is efféle eszelős, beszámíthatatlan, Hóseás az örült próféta. Miért kell megzavarnia ezt a nagy békességet?

De azért is bolond ez a próféta, és ezért említettem, hogy botránykönyvből olvastam fel egy részletet, mert elfogadhatatlan dolgot tesz a maga életében. Olyat olvasunk a prófétáknál, például Jeremiásnál, hogy ki kell mennie a városba, nyakában egy vasjárommal (Jer 28). Ez egyfajta performansz volt, annak jelzésére, hogy mi vár Isten népére, hogy ha nem adják meg magukat az ellenségnek, – akkor bizony vas igát fognak rájuk tenni. Egy más esetben arról hallunk, hogy Ezékiel prófétának ki kell mennie a térre, le kell vágni a szakállát, három részre kell elosztania a szakállszórt, az egyiket meg kell gyújtani, el kell égetni, a másikat apróra vágnia, a harmadikat a szélbe szórnia, s ha kérdezik

tőle, hogy mi akar ez lenni, így ábrázolja a nagy pusztulást (Ezék 5). Még olyat olvasunk, hogy Isten elviccel – bocsánat a szóért! – Jónással, aki Hóseás próféta kortársa volt. Neki éppen az asszír birodalom fővárosába, Ninivébe volt küldetése, el is mondta mi vár rájuk, Jónás meg kiült nézni, az ítélet bekövetkeztét. Talált hozzá jó helyet is. Beült egy nagyra nőtt a tőklevél alá. Aztán elszáradt a tőklevél, Jónás napszúrászt kapott és dühöngött. Isten pedig elpéldálózott neki az esettel, hogy mit jelent a könyörület. Nos, a prófétáknak sokszor kellett efféle aktusokat, szimbolikus cselekedeteket bemutatniuk. Hóseás esetében azonban csak egyről hallunk, így kezdődik a könyve: Isten megparancsolta a prófétának: menj el és végy feleségül egy prostituáltat. Egy prostituáltat – mondjuk ki. Vannak szemérmes Biblia-fordítók, akik így adják vissza: asszony, vagy: paráznát, vagy: kultuszi parázna. De ez a nő, név szerint Gómer, prostituált. Kiderül ez abból is, ahogy olvassuk tovább a történetet, hogy Gómer később elhagyta Hóseást és elszegődött szerelem-bérért másokhoz, akik majd gabonát, olajat, ruhát, ékszer, megélhetést biztosítanak neki. Prostitúált, aki kiárúsítja önmagát. S lám, Isten most azt parancsolja a prófétának: menj el, és végy feleségül egy prostituáltat. Lám, a szent ember! Én tudom, hogy a 21. századra átalakultak a társadalom szerkezetei, és mi, egyszerű emberek kötöttünk a mindenható társadalommal egy civilizációs alkut. Tudom, hogy ennek az alkunak az a lényege, hogy mi megteszünk mindent, amit tennünk kell, termelünk a munkában, biztosítjuk a társadalom fennmaradását, a társadalom pedig gondoskodik a kenyerünkről, az iskolánkról, kórházunkról, mindenről. S tudom, hogy az alkuhoz az is hozzátartozik, hogy a privát szféránkban meg azt csinálunk, amit akarunk. Ha én behúzó magam mögött otthon az ajtót, ott már senkinek semmi köze a dolgaimhoz. Ott aztán szabad. Csakhogy aztán látjuk, még sincs ez így, mert az ember szeretné törvénybe hozatni ezeket a privát szabadságait is, mindazt, amit magának a privát szférában megenged, mert törvény nélkül nem tud szabad lenni – és jön is egyik bolondság a másik után.

Mindazáltal Hóseás próféta idejében ez nem így volt. Házasságot kötni az köznyilvános esemény és közösségi ügy volt. Most pedig Isten azt mondja a prófétának, hogy menj, és vegyél feleségül egy prostituáltat. Hóseás megteszi. Eszelős. Sőt, folytatódik, amiért Hóseást örültnek tartották. Mert arra is parancsot kap Istentől, hogy a születendő gyermekeket különös névvel lássa el. Hóseás neve azt jelenti, hogy szabadítás (Istennél van a szabadítás), ez egy szép név, istenhordozó név. De neki így kell elnevezni az első fiút, hogy: Jezréel, – ez az a völgy, amire rá lehet látni Száfetből. De meg is indokolja Isten a nevet. A Jezréel-i síkon fog majd bosszút állni Jéhún, aki kiirtotta Akháb családját (Hós 1,4-5). Aztán, amikor születik egy lányuk, neki ezt a nevet kell adnia: Lóruhámá – nincs irgalom - kegyvesztett (Hós 1,6-7). Hát ki ad a gyer-

mekének ilyen nevet, testvérek? És a harmadik gyermek, aki fiú, ezt a nevet kapja: Lóámi, héberül: nem népem (Hós 1,8-10). Hát ki ad a gyerekeknek ilyen nevet, hogy nem gyerekem, nem az enyém, fattyú, nincs irgalom, kegyvesztett, Jezréel, bosszúállás völgye? Ha belelapozunk a magyar névtárba, nem találunk ilyen nevet, pedig van benne pár ezer. Bolond ez a Hóseás. És még nincs vége. A próféta a saját élete történetét veszi a példázatnak veszi és ennek alapján mondja el, hogyan bánt Istennel az Ő népe. Hogyan is? Isten feleségül vette, mert beleszeretett, és magához emelte. De népe eljár ide-oda, szerelem-bérért paráználkodik, szövetséget köt azzal, akivel nem szabadna, idegen kultuszok után fut. Megrendítő leírásokat használ a próféta: Isten perbe száll népével, mert nincs igazság, a bírók csalárd ítéleteket hoznak, nincsen hűség, vagyis nincs megbízhatóság, az adott szó nem ér semmit, mindenki mindenkit becsap, nem ismerik Istent az országban, esküdznek, hazudoznak, ölnek, lopnak, paráználkodnak, betörnek, vérontás vérontást ér. Ha papokra ránézek – mondja Hóseás próféta – förtelmes alakokat látok, akik az irgalmasságra, isteni kegyelemre, feloldozásokra várókat meglöpjék; ha a királyokra nézek, azok pedig olyanok, mint a forgács a vízen (Hós 10,7), ide-oda csapkodja a víz, hol fenn van, hol elmerül, hol látszik, hol nincs. Ne te perelj velem – üzen Hóseáson keresztül népének Isten – én perlek veled (Hós 4,4). Ha velem akarsz perelni, akkor anyáddal perelj (Hós 2,1), anyáddal, aki házasságtörő lett, anyáddal, aki elment és prostituáltként árusítja magát ezért, azért, amazért.

Önmagában is megrendítő ez a történet, és mondhatnánk, sajnós, nem egyszer történt ez meg az idők során. És megfordítva is, gyorsan hozzáteszem, hogy senki ne érezze, hogy Hóseás próféta valami nagy macsó lett volna, a férfi is otthagyja a feleségét, mert vannak férfi prostituáltak is, akik áruba bocsátják magukat ezért, azért, amazért. Ez az egész: botrány. Felbomlik az erkölcsi rend, és ha az erkölcsi világrend felbomlik, azt pontosan ugyanolyan nehezen viseljük el, mint amikor betegséget kell elhordozni, és nem találjuk a módját annak, hogyan hordozzuk el a betegséget? Hogyan szenvedjünk? Igen, ahhoz is Isten segítsége kellene. És amikor felbomlik az erkölcsi rend, az ugyanolyan, mint amikor nem találunk világmagyarázó elvet az életünk értelmére, és úgy érezzük, hogy nincs univerzum, hanem a káoszba zuhantunk, és elveszünk. Mindazáltal...

Mindazáltal, igazában nem ez a botrány, hanem inkább az, hogy a próféta mindezek után parancsot kap Istentől, hogy vásárolja vissza a feleségét: «szerezd csak tovább az asszonyt, aki más szeretője és házasságtörő. (Hós 3,1) És leírja a próféta, hogy elment és 15 ezüstért és másfél véka árpáért visszavásárolta feleségét. Kiváltotta, megváltotta – mert szereti. Nem a hűtlenség a botrány ebben a könyvben, nem az a

botrány, hogy a prófétának eszelősségre eső módon kell a gyermekeit elneveznie, nem az a botrány, hogy egyáltalán – pestiesen mondom – leállt ezzel a nővel, hanem az, hogy visszaváltja. Kiváltja és visszafogadja abból a helyzetből, amibe belevitte magát. Fizet érte, hogy újra otthon legyen és vele legyen.

Nos, ezzel példálózik a próféta a végtelenségig, miközben folyton elmondja az ítéletét. Ezt mondja a saját népéről, amikor Asszíria emelkedni kezd, amikor már vascsizmák dübörögnek ott fenn északon, Samária földjén: akkor majd futkosol a szeretőd után, és nem fogd őket megtalálni (Hós 2,9), Egy nemzedékkal később Ezékiel próféta írja majd le egészen részletesen, hogy mit jelent az, hogy akiben hitt Isten népe, akiről azt gondolta, hogy majd segíteni fog, akiről azt tartja, hogy szövetségese, és majd mellé áll, az nincs sehol a veszedelem idején – sőt, az maga lesz ellensége, és a pusztító. Még személyes élményünk is lehet ez. Éltetek át ilyen helyzetet, kedves testvérek? Hol a barátom, aki megígérte, hogy segíteni fog nekem?! Hol az az ember, akivel Összekacsintottam, mert, úgymond, mi félszavakból is értjük egymást, húzzon ki most a bajból – és nincs sehol! Futkosol majd szeretőd után és nem találod őket. Aztán ilyeneket mond a próféta – ezek közmondásokká lettek – Izrael szelet vet és vihart arat (Hós 8,1). Azt mondja Izraelre, hogy olyan, mint a félig fűtött kemence (Hós 7,4), vagy inkább, mint az a pék, aki jól befűt a kemencébe, holott még meg sincs gyúrva a kenyér, még meg sem kelt a tészta, de már túlfűti a kemencét. Már túlfűtötte magát, mert annyira várakozik más után, annyira nem ismeri az Isten útjait, annyira önhitt és önmagának élő. Csapongó, bolond galambnak nevezi saját népét és azt mondja, de majd jön a sas (Hós 8,1), majd jön Asszíria - ki fog itt győzni?

De aztán az igazi botrány - az irgalmasság szava, az, amit felolvastam a 11. részből. Ezt még a 10. részben ezek a szavak előzik meg: kiváltom őket a holtak hazájából, megváltom őket a haláltól, hol van a tövised, halál, hol a fullánkod, holtak hazája? Ismerjük ezeket a szavakat. Pál apostol idézi a Korinthusi levélben (1Kor 15). Valami olyasmiről beszél már most a próféta Isten szeretetét bemutatva, ami síron és halálon is túltekint. Halál, hol a fullánkod, pokol, hol a diadalmaid? Kihozom őket a halál hazájából. Aztán a 11. részben egy szép vallomást hallunk az irgalomról. Nos, ez az igazi botrány. Isten szeretete a botrány. Nem véletlenül mondja Pál apostol a korinthusiaknak, hogy amikor közöttük ment, föltette, hogy nem akar közöttük másról hallani, csak Jézus Krisztusról, mint megfeszítettéről; nem akar másról szólni, csak a váltásdíjról, - a szabadság áráról, a könyörület áldozatáról, arról, hogy Isten tovább szereti hűtlen gyermekeit. Ahogy Hóseás 15 ezüstért meg másfél véka árpáért visszaváltotta a feleségét, mert szerette, úgy vált meg bennünket Isten a Jézus Krisztus vére árán. És azt mondja az apos-

tol: ám ez botrány, ám ez bolondság, – illet csak az eszelős próféta hirdet, és illet csak a bolond Isten ígér. Ez a botrány.

Éspedig azért botrány ez, mert amikor teljesen a próféta ítélete, és kiderült, hogy elfelejtettük Istent, akkor az is nyilvánvalóvá lesz, hogy éppen azt felejtettük el (ahogyan a régi nép is elfelejtette), hogy mit az, amit Isten megígért Ábrahámom keresztül az eljövendő népnek. Azt ígérte, hogy megsokasítja őket! Vagyis megtartja őket. Vagyis áldással teszi őket. Vagy elfelejtjük, hogy mi történt a pusztában, amikor Isten az Ő népét a rabság után a szabadság felé vezette. Elfelejtjük, hogyan hordozta. Milyen szépen emlékeztet itt Hóseás: megszerettem, amikor Egyiptomból kihívtam. És én magam tanítottam járni, – ahogy egy édesapa büszkén elmondja, hogy én tanítottam meg a gyerekeket járni; és úgy szerettem, hogy arcom elé emeltem és a kezemből evett. Isten népe elfelejtette ezt. És elfelejtették a Bírák korát, amikor Isten csodálatosan őrizte és szabadította népét. Isten nélkül vannak – és keresik a szeretőket szerelem-bérért. Ide futnak, oda futnak, ide szegődnek, oda szegődnek, ebbe kapnak, abba kapnak.

Csak olyan ez, mint amit egy tudósnál olvastam, aki a mi modern korunkat így jellemzi: olyan lett a modern ember, mint az a színház-rendező, aki Shakespeare nagy színdarabját, a Hamletet Hamlet nélkül akarná a színpadra állítani. Úgy akarunk erkölcsösek lenni, úgy akarunk rendezett világban élni, úgy akarunk univerzumot megmagyarázó elveket összefoglalni és úgy akarunk a szenvedésnek és a halálnak a kérdésére is válaszokat találni, hogy a főszereplőt kihagyjuk a történetből. Nem ismerik Istent, nem ismernek engem – panaszkodik az Úr. Pedig, ahogy mondja a 10. részben: hűségre, igazságosságra, méltányosságra, irgalmasságra kötöttem velük szövetséget, – és hitben kötöttem velük. Vagyis ennek a szövetségnek maga Isten a megbízható alapja. Hát akkor nincs irgalom! Emlékszünk, Így hívják Hóseás egyik gyermekét. De halljuk az újszövetségből a visszhangot: megirgalmazok. Nem népem, – ez a próféta másik gyermekének neve. Én népem vagytok! – mondja a könyörülő Isten. Erről szól ez a szép vallomás: mert Isten: Isten, és nem ember.

De ahhoz, hogy ez igazán a miénk legyen, és boldog hitünk legyen benne, és megalapozza az egész életünket, ahhoz bele kell rázkódnunk ebbe a botrányba, fenn kell akadjunk ezen a botrányos tényen, hogy Isten az, aki kivált bennünket. Isten az, aki eljön értünk, Isten az, aki annak ellenére is szeret bennünket, hogy mi hűtlenek voltunk, házasságtörők voltunk, csalók voltunk, irgalmatlanok voltunk, nem igazság szerint éltünk és nem az Ő hűségére, megbízhatóságára alapoztuk az életünket, hanem önmagunkra.

Egy fájdalmas sorsú, ám boldog ember áll előttünk Hóseás próféta

személyében, aki a saját, sok ponton botránys, megmagyarázhatatlan, fölfoghatatlan életével, mégis az ő szeretetével, feleségéhez való hűségével, a megbocsátásnak, a visszafogadásnak, az új kezdetnek a készségével még csak megsejtet vagy megcsillant valamit Isten irgalmasságából. Amit aztán majd igazán és teljesen Jézus Krisztusban látunk. Sokféle módon és sokféleképpen szólott az Isten az atyáknak a próféták által - Hóseás által is. Most pedig, ez utóbbi időben szólott nekünk, örök érvényűen, az Ő Fia, Jézus Krisztus által - betöltve azt is, amit Hóseás által jövendölt. Legyen Neki dicsőség. Ámen